

Sandklitter opbygges af vinden

Klitter formes ved et samspil mellem plantevækst og vindtransporteret sand.

Når det blæser på de store sandflader i Vadehavet flytter de tørre små sandkorn sig. Vinden blæser sandet af sted hen over de store sandflader. Blæser det kun lidt flyttes kun de mindste sandkorn, men blæser det meget flytter de store sandkorn sig også.

Sandkornene stopper deres flugt, når de får mulighed for at ligge i læ. Der er læ at finde bag sten, planter og andre ting, der typisk ligger på sandstrande. Jo større genstanden er, jo mere sand kan der ligge – og en lille klit bliver dannet.

Hvis sandet skal blive liggende og med tiden danne en større og større klit kræver det planter. Når sandet fyger dækkes planterne ofte af sand, men det kan de særlige planter på stranden godt klare. De vokser bare op igennem sandet igen. Planterne holder altså på sandet og derfor har man i mange år udplantet marehalm og hjælme på de danske klitstrækninger. De vigtigste klitdannende plantearter er flerårige græsser strandkvik, marehalm og sand-hjælme. Andre arter der har klitdannede egenskaber er f.eks. strandarve, strand-fladbælg, gråris og krybhvene.

Går man fra vandkanten og ind i landet i gennem klitterne, kan man se, at plantedækket ændrer sig undervejs. Planterne på stranden og i klitterne og den dertilhørende jordbund kan beskrives som en økoklin

Sandstrand – Embryonal klit – Hvid klit – Fikseret klit – Klithede

Økoklinen afspejler det man kalder en primær succession. I teorien betyder det, at har man en sandstrand med kraftig sandtilførsel vil der løbende dannes nye klitter, der vil udvikle sig efter økoklinens plantesamfund og til sidst ende op som klithede.

Rømø blev dannet efter sidste istid som en række af klitter, der er blæst sammen til en sandbanke med mellemliggende, lave markstrøg. Rømø var engang kun en grusbanke (Rimme) der i tidernes morgen lå ud for det jyske fastland. Grusbanken gav lige akkurat læ nok til at havets sand kunne finde hvile, når det skyllede ind over grusbanken. Med vinden som håndlanger kunne sandet vokse sig op til klitter, der gennem tiden er blevet til den ø vi i dag kender som Rømø – rimme.

Læs mere om klitter og kystvegetation

Basisbog i vegetationsøkologi

Peter Vestergaard og Peter Milan Petersen

Gyldendal 2004